

Handläggare: Sonja Sandberg
Telefon: 08- 508 14 019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Analys av barn- och ungdomsverksamheten inom individ- och familjeomsorgen i Enskede-Årsta och Vantör

Förslag till beslut

1. Konsultrapporten läggs till handlingarna.
2. Redogörelse för inriktningen av det fortsatta arbetet godkänns.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Margaretha Selin
Avdelningschef Individ- och familjeomsorg

Sammanfattning

Anette Holm och Göran Svensson konsulter inom Bohlin & Strömberg, har på uppdrag av stadsdelsdirektören genomfört en genomlysning och analys av barn- och ungdomsverksamheten inom individ- och familjeomsorgen i Enskede-Årsta och Vantörs stadsdelsförvaltningar under våren 2007. Rapporten innehåller en genomgång av mål och styrning i verksamheten, organisation och ledning samt arbetsformer. Jämförande statistik, kostnadsutveckling presenteras samt en rad förslag på hur förvaltningen kan arbeta vidare för att öka kvaliteten och effektiviteten i verksamheten. Den bedömning som görs i konsultrapporten är att det finns mycket goda förutsättningar att skapa en fungerande arbetsgång i hela kedjan i den nya sammanslagna förvaltningen.

Konsulterna presenterade rapporten för chefer och medarbetare vid en halvdagskonferens i maj. Deltagarna fick också möjlighet att utifrån konsultrapporten diskutera arbetet framöver. Mängder av frågor ställdes bland annat om organisering av arbetet, minskat budgetutrymme, om administrativt stöd. Förvaltningen ser positivt på många av förslagen och har börjat arbeta med de mest angelägna frågorna. En planeringsdag med cheferna ägde rum i juni.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Konsultrapporten

Uppdraget

Översynen skulle innehålla

- Vad kan göras för att effektivisera verksamheten och sänka kostnaderna?
- Dimensionering bör ses över inför sammanslagningen mellan Enskede-Årsta och Vantörs stadsdelsförvaltning
- Analys av kostnadsutvecklingen
- Val av behandlingsmetoder och inriktning på verksamheten. Bl.a. bör frågor om förebyggande verksamhet och placeringar t.ex. HVB-placeringar analyseras
- Kultur och attityder

Metod

Uppdraget har genomförts i olika steg, detaljplanering, intervjuer med berörd personal, analys av ekonomiskt underlag, jämförelser och nyckeltalsanalyser samt aktgranskning.

Ekonomiska styrningen

Konsulternas bedömning är att i Enskede-Årsta med den metodik som används i allt väsentligt har en god bild av den ekonomiska utvecklingen men lyfter vikten av att prognosen i alla delar måste vara trovärdig i förhållande till utfallet. De delar förvaltningens uppfattning att det bör föras en diskussion om hur man inom ramen för olika typer av insatser (öppenvårdsinsatser och placeringar) kan tänka mer flexibelt för att få ut största möjliga effekt och nytta av insatta insatser. Vad gäller Vantör gör konsulterna bedömningen att förvaltningen i huvudsak har en bra uppföljning även om det underlag som finns på individnivå säkert kan utvecklas och göras mer likt det som används i Enskede-Årsta.

Aktgranskning

Vid aktgranskningen var grundfrågeställningarna- vilka barn och unga är placerade 2007?

- Syfte med placeringarna
- Var sker placeringarna
- Hur långa är placeringarna
- Vad föregick placeringen (insatser och åtgärder) avseende dom som är placerade
- Hur arbetar handläggarna för att korta placeringstiden och planera för utflytt från institutionen

Konsulterna fann i aktgranskningen att det är god ordning och reda i samtliga granskade akter. I några av de granskade akterna framgår att utredningstiden till exempel förlängts i avvaktan resultat från provtagning. Konsulterna anser att det kan ifrågasättas om det verkligen är nödvändigt att invänta alla andra myndigheter och att det inte är viktigare att avsluta för att snabbt komma till insats. Placering i väntan på utredningar via BUP (Barn och ungdomspsykiatri) förekom också i ett ärende där BUP sedan avslutade ärendet utan att ha gjort någon utredning, då den unge var på rymmen vid tiden för utredning. Den fråga konsulterna ställer sig utifrån detta exempel är vilket ansvar landstinget har i fråga om utredningstider och ansvar för att genomföra sitt uppdrag.

Jämförande statistik

I konsultrapporten konstateras att det finns felkällor i underlagen. Det står ändå klart att Vantör jämförelsevis är ett område med relativt stor social tyngd och insatserna är fler för barn och unga. Ett stort antal barn/ungdomar per 1000 invånare har utretts och fått beslut om insats.

Resursfördelning

I budget 2007 tillämpades ett nytt resursfördelningssystem för individ- och familjeomsorgen, där Enskede-Årsta och Vantör tillsammans fick ett ökat anslag med 3,7 mnkr. En omfördelning av medel från andra verksamheter.

Arbetsformer, organisation och ledning

Konsulterna har i sin genomlysning ingående tittat på arbetsformerna i olika led i arbetet och förvaltningarnas organisation. Genom att visa kostnaderna för placeringar vid olika placeringstider förs ett resonemang om möjligheterna att minska kostnaderna förutsatt att placeringstiderna kan minska.

Konsulterna har i rapporten redovisat en rad förslag och rekommendationer som syftar till att

- få en bättre styrning och avgränsning av utredningsarbetet
- förkorta handläggningstiderna
- begränsa placeringsinsatsen
- öka möjligheten att få en öppenvårdsinsats utan utredning och myndighetsbeslut
- förbättra öppenvårdsinsatserna och efterstöd
- ge stöd till nya chefsgruppen inom individ- och familjeomsorgen och inleda försök med mer systematisk uppföljning.

Sammanfattande bedömning utifrån analysen

- Ledningen måste styra upp och avgränsa utredningsarbetet tydligare
- Det finns behov av en tydlig och välfungerande mottagning
- Det är svårt att ytterligare minska antalet HVB-placeringar, möjligen att begränsa placeringarnas längd
- Öka öppenvårdens möjligheter att ge stöd under kvällar och helger
- Det finns behov av att utveckla samarbetet med LSS/funktionshinder och skolan i den nya organisationen
- Satsa på en utveckling av den nya chefsgruppen
- Inled försök med systematisk uppföljning

Förslag och rekommendationer från konsulterna

I konsultrapporten finns 21 förslag.

- Inrätta en tydlig mottagningsfunktion i den nya förvaltningen
- Skapa en tydligare möjlighet att få en öppenvårdsinsats utan utredning och myndighetsbeslut

- Skapa samsyn i arbetet med förhandsbedömning och när ett ärende ska inledas eller inte
- Skapa en tydlig gemensam utredningsstruktur och bestäm vilka evidensbaserade utredningsmetoder som ska användas
- Inför en rutin att alltid fastställa en tydlig utredningsplan med aktiviteter och tidplan. Den ska redovisas för föräldrar och läggas i akten.
- Tydliggör och skapa samsyn om när ett utredningsarbete ska avslutas
- Inrätta en rutin där alla förslag till placeringar måste passera en placeringsgrupp med representanter från ledningen av både myndighet och öppenvård
- Besluta att begränsa längden på placeringar i HVB
- Var noga med uppdragsformuleringen vid placeringen på HVB
- Se över arbetsformer och stödresurser för eftervård
- Inrätta stödfunktioner till träningslägenheterna som fungerar även under kvällar och helger, alternativt inrätta ett särskilt ungdomsboende
- Se över formerna för hur öppenvården kan stötta familjerna efter en MST-insats
- Utveckla samverkan med LSS-handläggarna för att uppmärksamma ungdomar med neuropsykiatriskt funktionshinder
- Se över hur samverkan ska ske med skola och skolledning när den nu överförs från stadsdelsförvaltningarna
- Kontrollera tillämpningen av rutin om uppsägning av plats i förskolan
- Utveckla samverkan med föreningar och organisationer som t.ex. Röda korset, kyrkan m.fl.
- Se över inriktningen på familjepedagogernas arbete
- Se över behovet av kompetensutveckling i att använda Paraplyet
- Ge de föreslagna biträdande enhetscheferna mandat och beslutsbefogenheter att agera i det dagliga arbetet
- Ge förutsättningar för att skapa en fungerande ny chefsgrupp
- Koppla den ekonomiska insatsen/resursen till det verksamhetsmässiga resultatet och inled diskussioner om en systematisk uppföljning

Förvaltningens synpunkter, förslag till inriktning av arbetet

Konsultrapporten ger en god inblick i hur arbetet med insatser för barn- och unga inom individ- och familjeomsorgen bedrivs och vilka förbättringsområden som finns. Förvaltningen ställer sig positiv till de flesta av förslagen.

När det gäller organiseringen av arbetet, kommer barn- och ungdom enligt konsulternas förslag att ha en mottagningsenhet. Bedömningen är att mottagningen på ett effektivt sätt kan ta emot och bedöma behov av insatser med eller utan föregående utredning. En mottagning kan också avlasta utredningsgrupperna, som kan koncentrera sig på att göra utredningar inom de fyra månader som lagen anger.

För att skapa ytterligare tydlighet i utredningsarbetet kommer förvaltningen att öka användningen av utredningsplaner med aktiviteter och tidplan, vilka ska redovisas för föräldrar och finnas i personakten.

Kortare placeringstider där det är möjligt, kan bidra till att minska kostnaderna för verksamheten. Det innebär att planering för ”eftervård” måste finnas med från början. I uppdraget till institutionerna måste också mer tydligt framgå vad som förväntas och vilka krav förvaltningen ställer. Detta arbete har inletts och till att börja med kommer alla pågående placeringar att gå igenom för att se vilka alternativ som finns. I den nya förvaltningen finns ett varierat utbud av öppenvårdsinsatser, vilket ökar möjligheterna att få en sammanhållen planering och sammanhållet stöd i enskilda ärenden.

För att verksamheten ska vara kostnadseffektiv krävs en samsyn och flexibilitet i många led i arbetet. I den nya förvaltningen kommer de olika enheterna inom barn- och ungdom att behöva mötas kontinuerligt för att diskutera gemensamma frågor och avgränsningar av vars och ens uppdrag. Det arbetet kommer att börja när arbetsgrupper är bemannade och cheferna utsedda.

Förslaget om placeringsgrupp har börjat diskuteras, men har ännu inte fått en färdig utformning.

I flera förslag tas samverkan med andra upp, till exempel samarbete med skolor och LSS-handläggare. Arbetet med att förbättra samverkan är ett alltid pågående arbete. Samverkan måste ske på alla nivåer för att olika kompetenser ska tas till vara och bidra till att kostnadseffektiva beslut fattas.

Chefernas behov av stöd har aktualiserats men ännu inte fått en klar utformning.

I konsultrapporten lyfts vikten av kunskap i paraplysystemet, då korrekta inknappningar ligger till grund för den statistik som tas fram. I statistikjämförelserna i rapporten framgår klart att viss statistik inte kan vara korrekt. Behovet av kompetensutveckling kommer att ses över.

Bilaga: konsultrapporten